

Dopisi naj se frankujejo in pošljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rekopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasilu koroških Slovencev

za celo leto 4 krome.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravištvu lista »Mir« v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakekrat.

Leto XXXII.

Celovec, 19. malega srpana 1913.

Št. 29.

Klanje in krvava bodočnost Balkana.

Bojno klanje. Zmagujoči Srbi.

Na Balkanu se slovanski bratje v pravem pomenu besede koljejo. Če se dva brata stepeta, potem zbesnita. Zato je druga balkanska vojska bolj krvava kakor je bila prva — s Turki. Bolgarski vojaki so tako besni, da koljejo, ko se morajo umikati, vse, kar jim pride pod bajonet, niti srbskim ranjencem ne prizanašajo. Če je verjeti poročilom, bolgarski vojaki za vojsko proti Srbiji niso posebno navdušeni. Vojsko proti Srbiji so proti volji bolgarskega ljudstva povzročili bolgarski generali in bolgarski diplomati. Ti imajo to bratomorno vojsko na vesti. Srbska armada se je v tej vojski izkazala; bije se s posebno hrabrostjo, zlasti se odlikuje njihova artiljerija, ki odločuje srbske zmage. Vojni poročevalec »Slovenca« piše o vztrajnosti srbskih vojakov z bojišča na Ovčjem polju:

»Vztrajnost srbskega pešca je že kar neverjetna. So oddelki, ki so bili po štiri do pet dni neprestano v boju na pozicijah. Ves ta čas so trpeli glad in žejo in niso nič spali, pa kljub vsemu nečloveškemu trpljenju niso omagali in ostali na celi črti zmagoviti. Boj je obupen. Tako Srbi kakor Bolgari se dobro bijejo. Zato so tudi žrtve ogromne. Vendar so bolgarske žrtve na mrtvih mnogo večje nego srbske, ker je njihova saniteta izpod vsake kritike; nimajo ne prevoznih sredstev, ne zdravnikov in zdravil. V tem oziru Srbi slavno stojijo, dasi se tudi pri njih čuti pomanjkanje zdravnikov. Ježevo polje, del Ovčjega polja, je čez in čez pokrito z bolgarskimi mrličji. Na postojankah, ki so neprestano izpostavljene ognju, leže mrtvi Bolgari že teden dni nepokopani, vsled česar je ves ta kraj okužen z neznosnim smradom.«

Naša diplomacija.

Naša diplomacija ima ves čas, odkar se vršijo vojske na Balkanu, žal posebno smolo. Ko je bila napetost med Bolgarijo in Srbijo najbolj huda, je v ogrskem državnem zboru izgovoril ministrski predsednik Tisza

besede — seveda ne na lastno pest — da je Avstro-Ogrska za to, da se balkanski narodi poravnajo v sporu z mečem in da jih ne sme nobena sila (Rusija) miriti. Gotovo je naša diplomacija računala z zmago Bolgarov in je upala, da izide Srbija iz vojske oslabiljena. Zato so tudi razni nemški listi izprva objavljali docela izmišljena poročila o bolgarskih zmagah. Toda prišlo je drugače. Srbi so Bolgare na celi črti premagali, in prve čete so že prestopile bolgarska tla, zavzele nekatere postojanke ter se pripravljajo na pohod naravnost proti Sofiji, glavnemu mestu Bolgarije. Če Bolgari ne sklenejo hitro miru, se jim bo težko posrečilo zadržati zmagoslavne Srbe, ki bodo od treh ali štirih strani začeli prodirati proti Sofiji.

V Nemčiji vlada velika nevolja proti naši diplomaciji in je nemški listi ne prikrivajo mnogo. Tako poroča »Wiesbadener Zeitung«, da se je neki nemški princ zelo nevoljno izrazil o naši diplomaciji, češ, da je vlivala Bolgarom upanje na zmago; očita avstrijskim politikom in časopisju, da so javno mnenje zapadne Evrope na korist Bolgarov preslepili, hudo biča grdo politiko Ogrov proti Romuncem in Jugoslovanom. Zanimivo je tudi, da očita naši diplomaciji, da je naredila »albansko vprašanje«, da se je pri nas sistematično poročalo večjidel o neresničnih grozodejstvih Srbov in Črnogorcev, zato da bi zapadna Evropa odobravala albansko politiko Avstrije.

Ne bomo preiskovali, ali in v koliko so ti očitki nasproti naši diplomaciji opravičeni, toda branili je tudi ne bomo, ker za to Slovenci nimamo nobenega povoda. To naj le storijo naši narodni nasprotniki, katerim na ljubo je streljala naša diplomacija številne kozle.

Sploh se je Nemčija v zadnjem času začela približevati Angleški, posebno pa Rusiji, in je glede Balkana večkrat prišla navskriž — tako bolj na tihem — z našo zunanjo politiko. Je tudi razumljivo. Nemčija hoče izkoristiti našo nepriljubljenost na Balkanu in izpodrinuti našo trgovino. Zato se nemški konzuli na Balkanu, kakor prihajajo poročila, izogibljevo avstrijskih. Posledica te ohlajene ljubezni med Nemčijo in zastopniki naše ljube Avstrije je, da so

nemški listi že objavili vesti, da bo naš zunanji minister grof Berchtold odstopil. To se zna tudi zgoditi. Dvomimo pa, da bo dobil boljšega naslednika. Saj pri nas najboljši zunanji minister ne more kaj doseči za našo Avstrijo, dokler bodo Nemci, ki komandirajo v Avstriji, zahtevali nam Jugoslovanom nasprotno avstrijsko zunanjo politiko.

Nova nevarnost.

Novo težavo in skrbi dela državnikom velesil Romunija, ki je posegla med balkansko vojsko. Njene čete so prekoračile Donavo in zasedle Silitrijo, Tutrakan, Balčik in menda tudi Ruščuk, torej kraje, ki jih zahteva Romunija od Bolgarije. To bi še ne bilo najhuje. Toda prihajajo vesti, da je romunska armada na poti proti Sofiji. Če se ta vest potrdi, potem je umljivo, da Rusija mobilizira. Rusija je privolila v to, da se trdovratna Bolgarija kaznuje, ali da bi pustila uničevalen poraz Bolgarije, ki je že itak napol izkravela, pač ni verjetno. Romunija je v svoji grabežljivosti svetovnemu miru zelo nevarna in če ji velesile ne bodo zaukazale pravočasno: stoj!, bo ravno Romunija dala povod za to, česar se vse boji, svetovne vojske.

Za Bolgarijo je sedaj edina rešitev, da hitro ponudi Srbom in Grkom spravljivo roko in tako pridobi zase velesile, da bodo romunsko grabežljivost omejile in nadaljnje romunske zavratnosti nasproti oslabiljeni Bolgariji ustavile. Uboga Bolgarija! Hrabro bolgarsko ljudstvo res ni zaslužilo tega, kar mu je pripravila vladeželjna njegova diplomacija!

Vojska na Balkanu.

Usoda vojske med Bolgarijo ter Srbijo in Grško se zdi zapečaten. Bolgari so premagani. Izgubili so vse večje bitke in so se morali umakniti na celi črti. Srbski vojskovodje so se izkazali izza vojske s Turki slavnim bolgarskim vojskovodjem popolnoma enakovredne; še več, to pot so bolgarski vojskovodje odrekli. Sedanji boji, če se ne bo sklenilo hitro premirje in potem mir, bodo odločili le, ali bo Bolgarija popolnoma ponižana ali pa bo mogla vsaj svojo staro

Podlistek.

V Beljaku leta 1563.

Iz leta 1563. se je našel spis papeževega poslanca Giov. Franc. Commendone, ki je potoval na Poljsko in se je v Beljaku mudil par dni. To pismo je velezanimivo in lepo razsvetljuje verske razmere dobe, ko se je silo širilo luteranstvo po Koroškem in ko so se luteranstvu upirali — le Slovenci. Poročilo je ravnokar objavil koroški časopis za zgodovino, »Carinthia«, v laškem jeziku str. 199 in se glasi:

»Včeraj smo prišli v Beljak. Poizkušal sem v kratkem času izvedeti največ ko mogoče o tukajšnjih verskih razmerah, deloma zato, ker je to povsod dolžnost služabnikov Našega Gospoda (papeža), posebno pa, ker sem že dolgo slutil, da se odtod prenaša kuga (luteranstvo) na Furlansko in Laško. Ker Beljak je trgovsko mesto ob cesti na Laško in le dan hoda je na Furlansko. Heretiki (luteranci) pa si posebno prizadevajo zasedati take ugodne kraje, iz katerih morejo napadati in okuževati bližnje dežele.

Poslali so sem (v Beljak) že pred nekaj leti iz Švice duhovnika-odpadnika Karola, ki je tukaj dobil s pomočjo meščanov glavno župno cerkev. S svojimi pridigami je zastupil ves okraj in zapeljal tudi druge duhovnike, da so se javno poženili; med njimi je celo arhidijakon te provincije, ki stanuje dve milj od tu: tudi ta se je oženil in se proglasil heretikom. Karol in drugi so že začeli upati, da bodo mogli izgnati katolike, in že so napravili na mestno predstojništvo vlogo, v kateri zahtevajo, naj se ne trpi več katoliške božje službe, ki jo te pošasti imenujejo papistično. V tej vlogi zahtevajo, da se naj izženeta dva meniha, ki sta ostala še sama: dominikanec v bolnišnici in frančiškan pri frančiškanih, tako da bi katoliki, kar jih je še, ne imeli več ne zakramentov, ne duhovnikov, ne svete maše. Ker četudi je v Beljaku le še malo katolikanov, jih je veliko med kmečkim ljudstvom, posebno med Slovenci. Kakor čujem, teh mnogo prihaja ob praznikih k našim teh dveh redovnikov v Beljak in od njih sprejemajo sv. zakramente, ker sicer nimajo katoliških duhovnikov, deloma ker jih ni, deloma pa, ker jih gospoda ne pripušča.

Pred dvema mesecema je baron Ditrichstein javno prepovedal sv. mašo in izpodil iz svojih fara vse katoliške duhovnike, in ni dvojbe, da ta gospod in drugi podpirajo vlogo beljaških heretikov. Če se bamberški škof, ki je gospod tega kraja, takoj ne postavi v bran, je lahko mogoče, da se zgodi, kar nameravajo. Zato naj blagovoli Naš Gospod (papež) naročiti, da se piše imenovanemu škofu in ga pozove, naj naroči svojemu vicedomu (oskrbniku), da nikakor ne pusti prepovedovati v Beljaku, ali kjerkoli na svojih posestvih na Koroškem, da bi se ne smela brati sv. maša! Naj vzdrži dve katoliški cerkvi v Beljaku in naj z vso močjo podpira vero. Jaz upam, da se bo dala preprečiti ta namera, občinski odbor se bo svojega gospoda bal, na duhovno jurisdikcijo (oglejskega patriarha) se ne ozira nič. Saj zdaj patriarh brez pomoči posvetne oblasti ne zamore ničesar več. Bamberški škof naj to stori takoj: tako z ozirom na Boga, kakor z ozirom na dostojanstvo, ki je ima v cerkvi, in na svojo časno oblast, saj ima preveč vzgledov, ki ga naj pouče, kaj se je drugim cerkvenim knezom zgodilo, ko jim je vse ljudstvo postalo heretično. Saj se božja sodba kaže v tem, da prelati, ko se ne

domovino zmagoslavno braniti. Ker če se Bolgarom, ki z mrzlično naglostjo utrjujejo Sofijo, celo posreči ustaviti prodiranje srbsko-grških armad, je vojsko izgubila.

Po dosedaj došlih poročilih se hočejo Srbi izkazati plemenite zmagovalce. Srbski ministrski predsednik Pašić je rekel, da ne bo staval do Bolgarije prevelikih zahtev in da hoče ohraniti Bolgarijo močno in jo iznova pridobiti za srbsko zaveznico. Zmagovalec, ki tako govori in ne išče maščevanja in popolnega uničenja svojega nasprotnika, je plemenit. Drugače pa je z Grki. Ti zahtevajo tako veliko, kolikor jim Bolgari ne morejo priznati in spravljajo tako po Rusiji začeta posredovanja za mir v nevarnost; naslednja poročila naj natančneje pojasnijo položaj na bojiščih in prve korake za mir:

Poraz Bolgarov na srbskih tleh.

Belgrad, 11. julija. Bolgarska armada, ki je napadla Zaječar, je štela 15.000 mož. Južna kolona, ki je naskočila Knjaževac, je štela 40.000 mož. Obe armadi sta bili odbiti. Generalu Kutinčevu se ni posrečilo vzdržati zvezo med obema armadama. General Kutinčev je bil pri Sv. Nikoli popolnoma poražen. Na bojišču je ostalo 5000 mrtvih in ranjenih. Umikanje bolgarske armade se je izpremenilo v divji neredni beg.

Bolgarsko umikanje pred Grki.

Sofija, 15. julija. General Ivanov, poveljnik 2. bolgarske armade, je z neznatnimi oddelki izvršil sijajno umikanje in s tremi brigadami ustavil prodiranje 100.000 mož močne grške vojske. Kakor znano, se je morala grška vojska ustaviti pri Kilkišu, kjer so imeli Bolgari samo šest bataljonov. Grki so rabili deset dni, da so zavzeli planino Belašico. Operacije slabih bolgarskih čet proti številno močnejšim sovražnim četam zaslužijo mesto v zgodovini.

Bitka pri Krivi Palanki.

Berolin, 14. julija. »Lokalanzeiger« poroča iz Belgrada: Že tri dni besni silna bitka pri Krivi Palanki, kjer poskušajo Bolgari z obupnim naporom tam stoječo srbsko vojsko potisniti nazaj, da si zasigurajo ogroženo pot v Kjustendil in Sofijo. Do sedaj so Srbi zavrnili vse bolgarske napade. V političnih krogih pričakujejo zelo važne sklepe srbske vlade takoj ko se konča sedaj se vršča bitka pri Krivi Palanki.

Kolera v bolgarski vojski.

Belgrad, 15. julija. Kljub sanitarnim odredbam se kolera vendar širi zlasti med ranjenci v Belgradu in Kragujevacu. Doslej so konstatirali 50 slučajev. V bližini Ovčjega polja leži kakih 1000 mrličev bolgarskih vojakov, ki so umrli za kolero.

Zdravniki za Srbijo.

Dunaj, 15. julija. Danes dopoldne je odpovala ekspedicija avstrijskega Rdečega križa, obstoječa iz šestih zdravnikov in 16 usmiljenk v Belgrad.

brigajo za tisto, kar bi naj poskrbeli, izgubljajo, kar ljubijo v prvi vrsti: časno oblast in posestva . . .«

To pismo je pisal Commendone točasnemu papeževemu tajniku sv. Karolu Boromeju. Pismo je imelo nekaj uspeha. Ko mesto bamberškega škofa ni hotelo ubogati, naložil jim je 5000 cekinov globe. A vendar je luteranstvo napredovalo, ne po prepričanju, marveč po nasilstvu luteranskih baronov in gospodov.

V beljaškem poročilu je tudi nekaj opazk o drugih mestih na Koroškem:

»V Volšperku je bamberški vicedom (oskrbnik), ki nastavlja župnika in je katolik.

V Št. Vidu so vsi heretiki luteranci. Oblast je cesarska; že pet let tam ni več svete maše.

V Velikovu je nek kapitelj in so kanoniki, ki jih prezentira nadškof v Solnogradu. So katoliki in okraj se še precej vzdržuje katolišk.

Celovec. Ker je bilo treba deželi obrambe proti Ogrski, se je tu napravilo glavno mesto; so vsi heretiki. Župnika prezentira dekan iz Gospesvete; tu se časti Mati božja in sem zahaja opravljati svojo pobožnost kmečko ljudstvo.«

Rusija posreduje mir.

Petrograd, 15. julija. Petrogradski kabinet je predlagal v Atenah sledeči kompromis: Makedonija naj se razdeli tako, da bo tvorila reka Vardar do Gevgelija mejo med Bolgarsko in Srbijo, oziroma Grško, od Gevgelija naprej naj tvori mejo reka Struma. Mesto Seres naj bo grško, mesto Drama in pristanišče Kavala naj ostaneta v bolgarskih rokah. Diplomatični krogi zatrjujejo, da je grška vlada pripravljena podpisati premirje pod sledečimi pogoji:

1. Bolgarska mora že na bojnem polju podpisati preliminarni mir.

2. Bolgarska vojska izprazni popolnoma Makedonijo.

3. Bolgarska da zadostne garancije za avtonomijo onih Grkov, ki ostanejo pod bolgarsko oblastjo, zlasti da jih ne bodo silili k vojni službi.

Bolgarska pred revolucijo.

Dunaj, 15. julija. Tu so zopet razširjene vesti o brezupnem notranje-političnem položaju na Bolgarskem. Nad Sofijo je baje proklamirano obsedno stanje. Prebivalstvo ne izve ničesar o dogodkih na bojiščih. Vlada ne pusti niti ranjencev pripeljati v Sofijo. Pisma vojakov se zadržujejo. Z dežele prihajajo vesti o revolucionarnem gibanju. Na deželi je izbruhnila tudi že lakota. Med Danevom in Savovom je prišlo baje do ostrih nasprotij. Tudi med Savovom in šefom generalnega štaba Fičevom je prišlo do nasprotstva. Kralj se nahaja v palači, ki je ne zapusti. Vesti, da je bolan, niso verjetne. Daneva neprestano stražijo detektivi.

Srbija za mir.

Belgrad, 15. julija. Ministrski predsednik Pašić je danes ob dveh popoldne odpoval s posebnim vlakom v Skoplje, kjer se sestane s grškim ministrskim predsednikom Venizelosom in črnogorskim Vukotičem, da se določijo mirovni pogoji. Vladni list »Samouprava« izvaja pri tej priliki, da so zavezniki na rusko posredovanje takoj zadovoljivo odgovorili in izjavili, da samo pričakujejo bolgarskih pooblaščenecv glede sklenitve začasnega miru. Tem večje začudenje pa vzbuja radi tega postopanje Bolgarske, ki skuša odvrniti krivdo s sebe. Neodkritosrčnost bolgarske vlade mora vzbuditi v zaveznikih novo nezaupljivost in vznemirjenje. Dvournna politika, katero hoče Bolgarska voditi tudi še naprej, je postala sedaj nemogoča.

Romunske operacije.

Bukarešt, 15. julija. Uradno se poroča: Romunska kavalerija je dne 13. t. m., ob 11. uri dopoldne zasedla Dobrič in Balčik, ne da bi naletela na kak odpor. Istočasno je oddelek pehote, konjenice in artiljerije zasedel tudi Turtukajo. Vse ozemlje med staro mejo in linijo Turtukaja—Balčik se nahaja sedaj v oblasti romunskih čet, ki nimajo zaznamovati nobene izgube.

Dunaj, 15. julija. Uradno se javlja: Močni romunski oddelki so danes prekoračili Donavo pri Vidinu in Rahovi. Prodiranje romunske armade proti Sofiji se je že pričelo.

Avstrija proti izhodu Srbije na Solun.

Belgrad, 15. julija. Avstro-ogrski poslanik je baje izjavil, da bi Avstro-Ogrska morala posredovati, ako bi Grčija Srbiji dovolila svobodni izhod na Solun.

Cesar čestital kralju Petru.

Belgrad, 14. julija. Listi z zadovoljstvom bilježijo, da je cesar Fran Josip I. poslal kralju Petru ob priliki njegovega rojstnega dneva prisrčno bezojavno čestitko.

Državna obrtna šola v Ljubljani.

Ker vzbuja državna obrtna šola med obrtništvom in občinstvom vedno večje zanimanje in je sedaj čas, ko se morajo starši že odločiti, v kateri zavod pošljejo prihodnje leto svoje otroke, se nam zdi umestno, da informiramo javnost o ustroju tega zavoda.

Prihodnje leto bo obsegala obrtna šola nastopne oddelke: stavbno-obrtno šolo; delovodsko šolo za mehanično-tehnične obrte; delovodsko šolo za elektrotehnične obrte; mojstrsko šolo za stavbno in pohištveno mizar-

stvo; strokovno šolo za lesno in kameno kiparstvo; specialne tečaje za obrtnike; javno risarsko in modelirsko šolo; žensko obrtno šolo in strokovni tečaji za izobrazbo učiteljstva na obrtnih nadaljevalnih šolah.

Stavbno-obrtna šola daje pomočnikom zidarskega, tesarskega in kamnoseškega obrta ono znanje in one spretnosti, ki so podlaga uspešnejšemu delovanju in obrtovanju, in jih tudi usposablja za mojstrske izkušnje. Stavbno-obrtna šola obsega pripravljalni tečaj in dva strokovna tečaja, ki trajajo za vsakega navedenih obrtov po pet mesecev (od 3. novembra do konca marca). Šola je potemtakem moči dovršiti v treh, odnosno v dveh zimskih tečajih. Za sprejem je treba prosilcu dokazati, da je star 17 let in da se je izučil onega obrta, v katerem se želi dalje izobraževati. Vpisovanje v stavbno-obrtno šolo se vrši v dneh 29., 30. in 31. oktobra.

Stavbno-obrtna šola daje absolventom možnost in podlago, da napravijo izpite za zidarskega, tesarskega ali kamnoseškega mojstra; poleg tega skrajša odhodno spričevalo tesarjem in kamnosekom predpisano praktično uporabo za eno leto. Absolventje stavbno-obrtno šole dobe tudi službe železniških mojstrov (poduradnikov) pri c. kr. državnih železnicah. Poštno in telegrafsko ravnateljstvo jih sprejema za stavbne pomočnike; ako napravijo potem predpisane teoretične in praktične izpite, lahko dosežejo službo poštnih oficiantov.

Delovodska šola za mehanično-tehnične obrte (kovinske obrte) in **delovodska šola za elektrotehniko** pripravljata obiskovalce s sistematičnim poukom za njihov prihodnji poklic, da lahko postanejo samostojni mali obrtniki, delovodje, monterji, strojni risarji i. dr. Učna doba traja dve šolski leti. Vpisovanje v ta dva oddelka se vrši 15. in 16. septembra. Odhodno izpričevalo delovodskih šol za meh.-tehn. obrte in za elektrotehniko nadomešča dokaz o pravilnem dovršenju učne dobe (pomočniško pismo, oziroma pomočniški izpit) in daje pravico do nastopa in samostojnega izvrševanja dotičnega obrta, ako so izpolnjene splošne zakonite zahteve in se obenem izkaže enoletna uporaba kot pomagalec (pomočnik), oziroma tvorniški delavec.

Mojstrska šola za stavbno in pohištveno mizarstvo nudi mizarškemu pomočniku priliko, da se v svojem obrtu više izobrazi in se usposobi za predelavca, delovodjo ali samostojnega vodjo kakega obrtovanja. Daje pa tudi mizarškemu mojstrom priliko, da razširijo in izpolnijo svoje znanje v praktičnem, risarskem in obrtno-trgovskem oziru. Pouk traja en cel letni tečaj. Za sprejem je treba dokazila, da se je izučil prosilec pri mojstru ali da je absolviral obrtno učilnico, ki nadomešča mojstrski pouk, nadalje, da je delal najmanj eno leto za pomočnika, oziroma tvorniškega delavca v mizarškem obrtu. Vpisovanje se vrši 15. in 16. septembra. Izpričevalo z uspehom dovršene mojstrske šole za stavbno in pohištveno mizarstvo daje pravico do takojšnjega nastopa in samostojnega izvrševanja mizarškega obrta, ako je dotičnik izpolnil splošno zakonite zahteve.

Strokovna šola za lesno in kameneno kiparstvo daje svojim učencem s premišljenim poukom obrtniško, modernim zahtevam primerno izobrazbo v lesnem in kamenem kiparstvu. Posebno goji cerkveno smer ter upošteva dotične težnje in navade v deželi. Učna doba traja tri cele letne tečaje. Ob sprejemu je prosilcu dokazati, da je zadostil ljudskošolski dolžnosti, da je dovršil 14. leto svoje dobe. Vpisovanje se vrši 15. in 16. septembra. Odhodno izpričevalo strokovne šole za lesno in kameneno kiparstvo nadomešča dokaz o pravilnem dovršenju učne dobe (pomočniško pismo, oziroma pomočniški izpit) in daje pravico do nastopa in samostojnega izvrševanja kiparskega obrta v lesu in kamnu, ako so izpolnjene splošne zakonite zahteve in se obenem izkaže enoletna uporaba kot pomagalec (pomočnik), oziroma kot tvorniški delavec.

Ženska obrtna šola obsega tri oddelke, in sicer za šivanje perila, za izdelovanje obleke in za vezenje. Naloga teh oddelkov je, dekleta in žene v enem navedenih obrtov praktično izučiti, pri čemur se obiskovalke tudi splošno in v gospodinjstvu izobražujejo. Vsak oddelek ima dva letnika, ki tra-

jata po deset mesecev, vrhu tega ima vsak oddelek tudi enoletni ateljski tečaj za absolventinje. Za sprejem je treba dokazila, da je prosilka zadostila ljudskošolski obveznosti in da je dopolnila 14. leto. Vpisovanje se vrši 15. in 16. septembra. Izpričevalo oddelka za šivanje oblek in oddelka za vezenje nadomešča dokaz o pravilnem dovršenju učne dobe (pomočniško pismo, oziroma pomočniški izpit) in daje pravico do izvrševanja krojaškega, na izdelovanje otroških in ženskih oblek omejenega obrta, oziroma do obrta zlatega, srebrnega in bisernega vezenja.

Javna risarska in modelirska šola daje absolventom zavoda, obrtnim pomočnikom, samostojnim obrtnikom in sploh vsem zainteresentem priliko, da se vadijo in izpopolnjujejo v risanju in modeliranju. Javna risarska in modelirska šola se začne dne 1. oktobra in se konča zadnjo nedeljo meseca maja.

Specialni (posebni) tečaji za obrtnike.

1. **Tečaj za obrtnike**, ki nimajo zadostne spretnosti v prostoročnem risanju, v geometrijskem in projekcijskem risanju.

2. **Tečaj za strojezanstvo in strojno risanje** za pripadnike mehanično-tehničnih obrtov.

3. **Tečaj za strokozanstvo in strojno risanje za les obdelujoče obrtnike**, zlasti za stavbne in pohištvene mizarje in za modelne mizarje.

4. Tečaj za elektrotehniko.

Ti specialni tečaji dajo obrtnikom prilikost, da se udeležujejo risarskega pouka, strokovnih predavanj in eventualno pouka v delavnici ter razširijo svojo izobrazbo in porabnost v obrtu. Sprejemajo se mojstri in pomočniki, ki so zadostili zakoniti šolski obveznosti, in vajenci, ki so že uspešno dovršili obrtno nadaljevalno šolo. Šolsko leto se prične dne 1. oktobra in se konča dne 30. aprila. Vpisovanje se vrši zadnje tri dni pred začetkom šolskega leta.

5. Tečaj za opravilnike pri parnih kotlih.

6. Tečaj za opravilnike pri parnih strojih.

7. Tečaj za strojevodje (vlakovodje).

Namen pod 5 do 7 navedenih tečajev je, dati obiskovalcem za njih poklic kot opravilnikom pri parnih kotlih, kot opravilnikom pri parnih strojih in strojevodjem potrebno strokovno znanje in jih usposobiti za predpisane izkušnje, ki jih lahko delajo, ko so izpolnili zakonita določila.

Tečaj za opravilnike pri parnih kotlih se začne dne 1. oktobra in traja 4 mesece, poučuje se pa po tri ure na teden.

Tečaj za opravilnike pri parnih strojih in za strojevodje se začne dne 1. februarja; prvi traja tri mesece, drugi pa tri in pol meseca. V vsakem tečaju se poučuje po tri ure na teden.

Čas vpisovanja se objavi vsakokrat posebej.

Tečaji se vrše le, ako se oglasi najmanj 15 udeležnikov.

Strokovni tečaji za nadaljno izobrazbo učitelstva na obrtnih nadaljevalnih šolah. Ti strokovni tečaji obsegajo:

1. **Strokovne tečaje za izobrazbo učiteljev risanja** (dva delna tečaja po tri mesece); 2. **strokovne tečaje za izobrazbo učiteljev obrtno-trgovskih predmetov** (s tritedensko učno dobo).

Učenci vseh oddelkov z rednim dnevnim poukom so ali redni učenci ali učenci-gostje (hospitantje).

Redni učenci so oni, ki so zadostili sprejemnim pogojem, predpisanim za dotično kategorijo učencev, ter redovito obiskujejo vse po učnem načrtu predpisane predmete. — **Učenci-gostje** so oni frekventantje, ki za svojo izobrazbo obiskujejo le posamezne predmete.

Šolske pristojbine. Vsak novovstopajoči učenec plača 2 K vpisnine. Ta pristojbina se ne pregleda nikomur. Na vseh oddelkih z rednim dnevnim poukom, kjer traja pouk najmanj en semester, plačajo redni učenci in učenci-gostje za vsako polletje 5 K šol-

nine. Če je oddelek združen z delavnico, je poleg tega vsakemu obiskovalcu za vsak semester poravnati 6 K pristojbine za delavnico. Revnim rednim učencem se šolnina in pristojbina za delavnico lahko popolnoma ali do polovice izpregleda. O dotičnih prošnjah odločuje c. kr. deželna vlada. Učenci-gostje se ne oproščajo plačevanja teh pristojbin. Inozemci plačajo 50 K vpisnine, vsak semester 400 K šolnine in 50 K pristojbine za delavnico. Teh pristojbin se inozemci nikdar ne oproščajo.

Natančnejše podatke je povzeti iz letnega izvestja c. kr. državne obrtne šole ali pa iz programa, ki ga je izdalo ravnateljstvo.

Laurin & Klement

Novi 1913 modeli

Vzorne konstrukcije
iz materijala brez napake
z nedosegljivim funkcioniranjem

7/20 HP. Nagli, odprti športni vozovi, kupeji za zdravilnike, andanleti in limusini	13/30 HP. Hitri, odprti vozovi z: potovanje, elegantni limusini, landauleti za vožnjo po mestih	16/40 HP. Šester sedelni športni faetoni luksus landauleti in limusini Pullmanovega sestava, z no-tranj. vod tv.
---	---	--

Tovarna v Mladi Boleslavi.
Filialke: Praga, Brno, Dunaj, Budimpešta.

Dnevne novice in dopisi.

Potovanje v Lurd. Prevzvišeni g. knezoškof ljubljanski dr. A. B. Jeglič se poda dne 28. t. m. z absolutni zavoda sv. Stanislava v Lurd. Veselimo se z mladeniči, ki jim višji pastir izkazuje tako čast in želimo nadpastirju ljubljanske škofije, da bi ti prvenci škofovih zavodov v Št. Vidu bili časten sad nadpastirskega truda. Naj bo le-ta sad posvečen Brezmadežni in v njem naj bo posvečena vsa škofija.

Stare zastave, pod katerimi so našli dedje krvaveli in zmagovali za domovino, bodo v posebni skupini v slavnostnem sprevodu katoliškega shoda. Slovenci in Hrvatje bodo navdušeno pozdravljali te priče njihovega junaštva.

Na adresu okrajnega sodišča v Celovcu. Piše se nam: Slavno c. kr. okrajno sodišče v Celovcu prosimo, da bi imenitnejše publikacije, ki zadenejo slovenski del sodnega okraja, objavljalo tudi v »Miru«.

Od pošte. Razpisano je mesto poštnege ekspedienta za Galicijo na Koroškem.

Popačena mladina. V Celovcu se je dne 16. t. m. poizkusil umoriti mesarski vajenec Janez Pollak. Z nožem si je zadal tri sunke v desno sence. Vzrok so menda v trgovini napravljene nerednosti.

Odlikovanje. Dne 19. t. m. ob 10. uri dopoldne bo odlikovan s srebrnim zaslužnim križcem s krono orožniški stražmojster g. Jakob Rumpolt, ki je pridelen deželnemu orožniškemu poveljništvu št. 14 v Celovcu.

Vlak v nevarnosti. Železniški čuvaj Anton Haberl v Podkloštru je našel pri Podkloštru ponoči na progi, malo prej ko je privozil brzovlak, 50 cm v premeru velik kamen. Zločinca iščejo.

Celovski kolodvor. V soboto, dne 12. t. m., zopet ni prejela mlada ženska-potnica voznega listka na slovensko zahtevo k jutranjemu vlaku v »Sinčovas«. Za večjo ne-

okusnost železniškega žensčeta govori še to, da je postregla poleg stoječe Slovenke, kojo je pustila stati, trem raznim strankam na desno in levo od nje — torej tudi v smeri odhoda od okenca. Prav resno vprašamo železniško vodstvo: **Kdaj bo vendar konec uradniških izzivanj na celovškem kolodvoru napram slovenskim potnikom? Kdaj, kdaj??!**

Slovenci, pozor! Znana p. d. Mežnarjeva gostilna v Dolini, ki nudi vsakemu podjetnemu možu vrl in stalen zaslužek, se bo prodala na javni prisilni dražbi dne 30. julija dopoldne pri c. kr. okrajnem sodišču št. 81.

O letošnjih vojaških vajah. Pešpolk št. 17 in lovski polk št. 19 odkorakata iz Celovca k letošnjim manevrom v okraju Maloše dne 13. avgusta zjutraj. 11. infanterijska brigada, to je 7. koroški pešpolk, 2. bosanski pešpolk in lovski bataljon št. 17 v Judenburgu korakajo preko Št. Vida in Solkovega proti Mautnu. Konec vojaških vaj bo dne 30. avgusta med Mautnom in Kotjem.

Drobne vesti. Na Ogrskem so velike povodnji, ki so napravile ogromno veliko škodo. Utonilo je več ljudi in živine. Mnogo krajev je popolnoma preplavljenih. Voda je mostove in mnogo hiš porušila, samo v enem kraju 30 hiš. Žetev je popolnoma uničena. — Na vlaku med Prago in Brnom je bila nekemu plemenitašu iz Nemčije ukradena denarnica in dva bisera v vrednosti več tisoč kron. — Na vlaku med Dunajem in Celjem je izginilo pismo, v katerem je bilo 30.000 K. Oblast je opozorila, da se pazi na osebe, ki bi menjale 100-kronske bankovce. — V Ptujju so imeli pionirski vojaki dne 10. julija razstrelilno vajo na Dravi, ki je vsled dežja silno narasla. Razstreliti so morali most, ki so ga pred nekaj dnevi postavili. Deset pionirjev je v dveh čolnih lovilo še uporabni les od mostu. En čoln se je pri tem prevrnil in je utonilo pet vojakov.

Dva Dalmatinca pred deželnim sodiščem v Celovcu. Kakor smo svoj čas poročali, je državno pravdnštvo dvignilo obtožbo proti markiju Boni in dr. M. Mičiču v Dubrovniku, češ da sta s svojimi govori povodno novembarskih manifestacij v proslavo balkanskih zmag v Dubrovniku ščuvala proti državnim organom. Najvišje sodišče je proti tema dvema obtožencema delegiralo celovško deželno sodišče. Obravnava se vrši prihodnji ponedeljek, dne 21. julija.

Počen zvon. V Beljaku je počil drugi zvon pri farni cerkvi. Sneli so ga iz zvonika in prepeljali v Ljubljano, kjer ga bodo prelili.

»Zasluge« nemčurskega učitelja. Že parkrat je pisal »Mir« o renegatu Fleiβu, učitelju v Kazazah, ki bi tako rad zasedel nadučiteljski stolec šole v Globasnici in kate-rega »Volksrat« z vso silo tišči v ospredje. K njegovim »zaslugam«, ki si jih je pridobil za šolstvo, recte »Volksrat«, na Koroškem, naj bo pridjana še sledeča, da se otme pozabljenosti: Predlanskem je Fleiβ, kakor že prej enkrat, zopet razdeljeval »Štajerca« otrokom v šoli, da so ga nosili domov, nena-ročenega seveda, ter tako grešil ne samo zoper kolportajo, ampak tudi zoper šolski zakon. Ko ga je tedanji domači provizor odločno opomnil, da to ne gre in da bo storil primerne korake, če tega ne opusti, mu je drzno odgovoril: »Gospod Kukačka niso nič opravili proti meni in tudi vi ne boste.« Tako očitno in drzno torej grešijo nemčurski učitelji na Koroškem zoper državni zakon, in v plačilo za to naj se jim dajo najboljša nadučiteljska mesta v kljub osebni nespособnosti. Takih in enakih »zaslug« Fleiβovih ima »Volksrat« že več zabelježenih v svoji knjigi, zato je njegov ljubljeneec. C. kr. deželni šolski svet v Celovcu, kaj pa ti praviš k temu?

Tujci med nami. »Slovenski Gospodar« poroča: Nemško - napadalna Südmarka nanznanja, da je naselila med Slovenci dva Vir-

Zanikarne ljudi

vedno preseneči kak slučaj, na katerega niso bili pripravljani in ki jih spravlja v zadrego. Posebno sitno je to, če gre za nenadne oboletosti, za influenco, nahod, ka-

šelj, stiskanje v prsih, naduho in bodenje v plečih. Za take slučaje imajo previdni ljudje pripravljen Fellerjev zeliščni esenc-fluid z zn. »Elza-fluid«, ki razkrajja in lajša. 12 steklenic tega preizkušnega domačega zdravila odpošilja za 5 kron franko lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 67,

Hrvatsko. Obenem se lahko naroči Fellerjeve odvajajočarabarbara-kroglice z znamko »Elza-kroglice«. 6 škatlic za 4 krone, da jih imamo doma zoper zapekanje, tiščanje v želodcu, utrujenost čreves, če nimamo teka, če bruhamo itd.

temberžana, enega Saksonca, štiri Nižjeavstrijce, dva Nemca iz Češkega, enega Tirolca in enega nemškega Moravana. Slovenski ljudje morajo za težake, hlapce in viničarje, nemški tujci pa zasedajo njihova posestva. Kmečko ljudstvo, alj ne vidiš svojih sovražnikov?

Ali spada celovški kolodvor že res v nemško državo?! Piše se nam: V nedeljo, dne 13. julija, sem se vozil z brzovlakom ob tri četrt na 12 dopoldne iz Celovca v Sinčavas. Kakor vedno, zahteval sem tudi tokrat vozni listek v slovenskem jeziku. Dosedaj se mi je vedno brez ugovora ugodilo. Zadnje nedeljo pa je blagajničarka, najbrže po nemškem »Volksratu, bila obveščena, da je Celovec s kolodvorom vred priklopljen že k nemškemu rajhu; kajti žensče je stalo in me po najnovejši maniri boljših »frajlic« fiksiralo. Ko jaz svojo zahtevo ponovim, se frajlica zadere: »Reden sie deutsch, ich versteh' nix« (govorite nemško, jaz nič ne razumem). Jaz nato blagajničarki obrazložim, da sem ji enkrat iz prijaznosti kraj v nemščino prestavil in da je že čas, da bi si bila zapomnila, kje da leži Sinčavas. Naduta blagajničarka pa je nato, namesto da bi mi bila, kakor se to spodobi, takoj ustregla, začela v službi politikovati, kakor sledi: »Hier sind sie vor einer deutschen Kassa, hier müssen sie deutsch sprechen (tu ste pri nemški blagajni, tu morate nemško govoriti). Jaz nato: »Nisem pri nemški, ampak pri blagajni c. kr. avstrijske železnice,« nakar pa je blagajničarka s posebnim naglasom ponovila in me hotela prepričati, da stojim res pred prusko blagajno. Ker se mi je zdelo nevredno, da bi se prerekal s slabotnim žensčetom, sem blagajničarki zagotovil, da se bo kmalu lahko prepričala, kakšno blagajno da ima preskrbovati in sem storil tudi že potrebne korake, da se tej nacionalni »frajlici« dá potrebno »pояsnilo«, da služi pri c. kr. avstrijski železniški blagajni, pri kateri bo morala upoštevati hočeš nočeš tudi pravice zatiranih Slovencev. Za avstrijske in zlasti koroške razmere pa je ta nastop slabotne ženske res značilen in vpije po remeduri. Kam pa neki pridemo, če nas bo že vsaka kikla, ki je slučajno v javni službi, smela na tak nezaslišan način izzivati in nas v našem narodnem čutu žaliti!? Dotična blagajničarka je imela razen tega za pasom cel šopek plavic, in to v službi. Kako se to neki strinja z načelom, da bodi uradnik v uradu kakor tudi izven urada nepristranski! Naša delegacija bo morala železniškega ministra vprašati, če je tako izzivanje dovoljeno!

Drug Redl. Oblast je izvohala drugega Redla, prvega inženirja pri zgradbah najvažnejših trdnjav ob tirolsko - laški meji, Peyerja. Peyer je s svojo družino živel zelo razkošno in zato so ga začeli sumiti in so dognali, da je že več let prodajal Lahom načrte naših trdnjav. Njegova družina je živela v Brnu, kamor se je Peyer vsak mesec vozil iz Rovereta. Svoji ženi je pošiljal vsak mesec po 2600 K. Njegovo ženo, ki je sokriva, so v Brnu aretirali. Peyerjev sin je pa z najvažnejšimi dokazi izginil. Vrednost pohištva Peyerjevih znaša 60.000 K; vrhtega so našli 40 hranilnih knjižic, na katere je bilo vloženih 40.000 K. Škoda, ki jo je povzročil Peyer s svojim izdajstvom, znaša mnogo milijonov — brez ozira na nevarnost, ki bi bila v slučaju vojne z Italijo pretela življenju tisočev vojakov. V vojaških krogih smatrajo trdnjave, ki jih je gradil Peyer, za najvažnejše, najnedostopnejše in nezavzetne. Lahko si je misliti, kakšno vlogo so igrale te trdnjave v strateških načrtih avstrijskih generalov. Sedaj so te trdnjave najbrž brez pomena in doživeti znamo gališki slučaj, kjer se morajo prezidati trdnjave z nešteti milijoni stroškov. — Čudna usoda! Med najbolj patriotskim narodom, med Slovenci so iskali veleizdajalcev, našli so jih pa pri narodu, ki je Slovence sumničil!

Redlov dnevnik. Iz Prage poročajo listi: Tukaj je policija ponovno preiskala Redlovo stanovanje in je imela pri tem precejšen uspeh. Našli so Redlov dnevnik in sedaj imajo natančne podatke o špionovem delovanju. Lahko se reče, da ve Rusija večinoma vse skrivnosti avstrijske armade. Pri dnevniku so dobili tudi dozo

strupa, na kateri je stala letnica 1902., kar dokazuje, da je bil Redl vedno pripravljen na smrt, v slučaju, da bi mu prišli na sled. Vojaški dostojanstveniki pravijo, da v avstrijski armadi kar mrgoli špionov, ki so v zvezi z rusko in italijansko vlado.

Trapasto poročanje »Štajerca« o vojski. »Štajerc« ni samo najzlobnejši, ampak je tudi najbolj trapast list na svetu. V zadnji številki, ko je n. pr. naš list objavil poročila o srbskih zmagah in v trenutku, ko ni bilo nobenega drugega lista na svetu, ki ne bi bil vsaj poročal, da se je vojska začela za Bolgare zelo neugodno razvijati, je »Štajerc« z debelimi črkami kot najnovejšo vest poročal tako-le: »Po krvavem boju zavzeli so Bolgari srbsko utrdbo Sultantepe. Srbi bežijo proti Egri-Palanka. Nadaljne velike uspehe dosegli so Bolgari pri Kamenica, Česni in Retkibuki. Grozoviti boj je divjal pri Patarfci; obupani Srbi so bili zopet poraženi. Bolgari napredujejo viharno proti Istipu. Od vseh strani so srbsko armado obšli. Pot proti Kumanovi je za Bolgare odprta. Proti srbski trdnjavi Pirov gromijo že bolgarski kanoni; vsak trenotek zamore ta velevažna trdnjava pasti. Pri Doiranu dosegel je bolgarski general Ivanov veliko zmago čez Grke. Povsod zmaguje Bolgarija.« — Take traparije požirajo nemškutarji in jih verjamejo seveda bolj kot sveti evangelij. Vrhtega pa še slovenščina, da se je Bog usmili. Oj ti ljuba »naprednost«, kako si nazadnjaška in trapasta!

Prusi pridejo. Da naši nemškutarji res delajo za protestantske Pruse, glejte dokaza! Okoli 15. septembra pride, kakor poročajo nemški listi, posebna družba Prusov v slovenske in dvojezične kraje, da si ogledajo napredovanje nemštva in protestantstva. Pridejo pa v Št. Ilj, Maribor, Celje, Ljubljano, Kočevje, Postojno, Opatijo, Pulj, Trst, Bled, Belopeč, Trbiž, Beljak, Celovec, Rož, Železno Kaplo. Nemškutarji se že pripravljajo za sprejem. Menda ne bo škodilo, da se tudi Slovenci pripravimo. Za naše nemškutarje mora biti ta obisk poniževalen, ker sedaj, ko jih prihajajo njih gospodje inšpicirat, lahko uvidijo, da so res sami hlapci — protestantovskih Prusov.

Kapla v Rožu. (Podivjanost nemškutarjev.) O smrti poštenjaka, podmače Špaha, je treba še nekoliko pripomniti: Tičan H. iz Št. Janža je peljal rajnega od Zajčeve gostilne proti domu, čeravno se ga je ta branil, češ, da je Tičan preveč pijan; a ni se dal odgnati. Ko se je starček izpodtaknil in padel, se je vzleknil pijani Tičan s koleni na njegov trebuh in tako pospešil njegovo smrt. Pri pogrebu Špaha so pri sosedu Zecu napajali nekega pijanega Korelna, ga čudno ostrigli, prižgali okoli njega sveče in pred njega kot škropilnico postavili steklenico piva in ga v njega zalivali. Kakor se govori, mu je tako čast napravila tudi neka gospa. Ta pogreb je občutno plačal Boltžarjev Toni iz Št. Janža, ki se bo tega še enkrat grenko spominjal. Take izvanredne slavnosti se morejo obhajati le pri gostilničarju Zecu, ki pri vsaki priložnosti zasramuje vero, duhovnike in črte iz globočine srca Slovence. »Štajerc«, zakaj o vseh grdobjah nemškutarjev molčiš?

Glinje. (Slavnost.) V nedeljo, 3. avgusta t. l., obhajamo pri Cinglcu na Trati 25letnico Hranilnice in posojilnice v Glinjah, združeno s proslavo stoletnice rojstva buditelja koroških Slovencev msgr. Andreja Einspielerja. Odbor posojilnice je že na delu, da se ta slavnost čim slovesneje izvrši. Opozarjamo slovensko javnost na to znamenito slavnost, da se je čim najobilneje udeleži.

Glinje. (Občinski posredovalni urad) se je sklenilo ustanoviti za našo občino pri zadnji seji občinskega odbora. Izvolilo se je iz vsake vasi nekaj zaupnih mož, katerih naloga bo, poravnati mirnim potom spore med občani in reševati druge, v delokrog tega urada spadajoče stvari. Želeli bi, da bi bilo delovanje tega urada vedno uspešno.

Žabnice. Pri nas se je začelo zopet življenje. Dosedaj smo že imeli precej delavcev, ki so gradili in popravljali jezove v višarskem grabnu. Sedaj jih je pa zopet prišlo precej novih, da nam napravijo vodovod. V jeseni bo delo že dokončano. Koliko bodo potem naše ženske manj trpele, ko ne bo

treba hoditi tako daleč po vodo. Spali bomo pa tudi bolj mirno, ker se nam ne bo treba tako bati ognja. — Letos imamo nesrečo v Žabnicah. Prašičev je polno že poginilo. Da bi nam vsaj kdo mogel kaj pravega svetovati, da bi se rešili te nesreče!

Žihpolje. (Slovence bi radi požrli, — v »kasi« pa denarja manjka.) V nedeljo, dne 6. julija, je rogovilil naš župan in državni poslanec Lučovnik p. d. Scavnik na nemško-nacionalnem »Bauern-tagu« pri Hofmanovi gostilni v vetrinjski občini. Udeležba ni bila dovoljna; par nemškutarjskih kmetov iz okolice in nekaj frakarje iz mesta. Znanj renegat Lučovnik je seveda zopet udrihal po nas Slovencih, da se moramo »spametovati« in le v nemški rog trobiti. Svetujemo županu, da najraje pouči spretnega sina, da bolje uraduje v nemški »Vorschusskasi« na Žihpoljah; pred par tedni se je prišlo na sled, da primanjkuje menda 600 kron. Kam je izginil denar? Tukaj se govori, da sinko zahaja pridno po gostilnah in nočuje cele noči s svojimi mlečnozobimi tovariši. To seveda stane mnogo denarja. Zopet cvet nemčurske mladine! O tem seveda je gospod ata tih; bolje pred svojimi nemškutarjskimi durmi pometati — in potem šele čez »bindišarje« zabavljati. — Letoviščar.

Slov. Plajberk. (Poboj — sad nemčurske hujskarije.) V soboto, 5. t. m., zvečer so tudi pri nas goreli kresovi v čast slovanskima apostoloma, kar je gotove ljudi tako razburilo, da se niso sramovali najpodlejšega sredstva — poboja, da so si tako ohladili svojo nemčursko jezico. Ko so kresovi dogoreli, zbrali so se nekateri fantje in dekleta v neki kmečki hiši, kjer je domači sin obhajal svoj imendan, ter se tamkaj kratkočasili. Okrog polnoči je šel p. d. Podnarjev hlapec Janez Klančnik, nič hudega sluteč, iz hiše; kar naenkrat ga udari nekdo s kolom s tako močjo po glavi, da je bil enkrat ves v krvi. Nemčurski razbojnik so namreč hišo obstopili in tako prežali, kdo se prvi prikaže, da ga pobijejo. Po tem razbojniškem činu jim je sosed, kateri je bil menda z njimi dogovorjen, odprl svojo hišo, kamor so šli in od tam prežali, da bi še koga pobili v temni noči. Imena napadalca še za danes zamolčimo, da vidimo, kaj dožene orožništvo in sodnija. A človek že res ne bo več varen stopiti pred vrata, da ga kdo ne pobije? Če si gotovi ljudje že vse smejo dovoliti, da niti živine v hlevu in na paši ne puste več pri miru, in jo pobijajo, in se jim nič ne zgodi, kaj čuda, da bodo zdaj že ljudi začeli pobijati. A skrbeli bomo, da zdaj pride cela reč v javnost; menda bo za Slovence tudi še kje pravica na svetu!

Vrata. Pri nas hočejo biti večina prebivalcev »hindišarji«, torej ne Slovence in ne Nemci. Ali god sv. Cirila in Metoda je pokazal, da živijo tukaj še zavedni Slovenci. Goreli so štirje kresi in slišalo se je iz dveh strani lepo in navdušeno slovensko petje. Ni bilo gotovim po volji, ali »kaj nam pa morejo«!

Bilčevs. († Antonija Maierhofer.) Žalostno sta pela zvončka podružniške cerkve v Velinjavasi dne 9. julija. Od vseh strani so se pomikali v tihi žalosti k Miškovniku. Pet malih otrok — najstarejši je začel šele hoditi v šolo — se krčevito stiska k svojemu očetu in plaka: »Ata ata, kje pa so mama?« In mati, komaj 27 let stara, leži mrtva na parah. Ganljivi prizori, veličasten pogreb, solze in čvič na grobu... Bog Te tolaži, dragi Jaka! Bodi mož, mož vere in zaupanja, in bodi zapuščenim siroticam ne le oče, ampak tudi mati! — Naše sožalje spoštovanemu gospodarju Jakobu Maierhoferju k bridki izgubi! Sožalje tudi znani in ugledni Maierhoferjevi družini Podjerbergom, katere ud je omenjeni Jakob. Pogreba se je udeležil poleg domačega gospoda župnika in župnika Janka Maierhofer, brata Miškovnikovega, tudi č. g. Arnuš iz Kotmarevasi. Srčna hvala bodi pevcem, ki so pri konduktu in pri maši kar očarali mnogoštevilne udeležence iz tujih krajev.

Pozor!
30 — 50 kron ceneje kakor v vsaki tovarni ali zalogi kupite pri meni izvrstno kolo ali šivalni stroj. Popravila in pnevmatike po nizki ceni.
Matija Planko, Celovec, Šolska ulica št. 5-6-7.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Prireditve.

Dobrlavas.

Letno zborovanje tukajšnje podružnice »Slovenske Straže« v nedeljo, dne 13. t. m., je bilo nepričakovano dobro obiskano. Pod staro košto lipo, ki stoji pred Mežnarjevo gostilno v Kokju, se je zbralo 300 do 400 ljudi, članov in nečlanov, ki so z velikim zanimanjem poslušali govornika g. dr. Jesenka iz Celovca in preč. gospoda župnika Poljanca iz Škocijana. Govornika sta poudarjala, da je posebno koroškim Slovencem potreba več narodne samozavesti. Proč s hlapčevsko ponižnostjo! Zavzemajmo se povsod v vso odločnostjo za svoje narodne pravice! Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti! Povsod gre Slovan na dan; tudi koroški Slovenci smo siti do grla sedanjih razmer. »Slovenska Straža« nam kaže pot do boljše prihodnosti. Srčna hvala obema govornikom! Ob koncu je bila tudi tombola. Zborovanje se je vršilo ob najlepšem vremenu. Dal Bog, da bi bila udeležba tudi prihodnje leto tako sijajna!

Gorenče.

V nedeljo, dne 13. t. m., so nas vrli Gorenčani iznenadili kar z dvema dobro uprizorjenima igrama: »Dr. Vsezna in njegov sluga Štipko Tiček« ter »Trije tički«. Kako nepriljeno in neustrašeno so nastopali ti priprosti domači fantje na odru, kako urno so se kretali, da jih je bilo veselje gledati! Naravnost občudovali smo slugo Štipka Tička in piskroveza Štrmenceljna, pa tudi ostale vloge so bile v prav spretnih rokah. No, Gorenče se probujajo in že vrlo napredujejo. Treba bo le še izobraževalnega društva in na konju bomo. Le škoda, da je po učljivi govor izostal.

Vogrče.

Ciril-Methodova slavnost. Tudi pri nas smo na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda prižgali na naši vogrški gori kar pet kresov, ki so med gromenjem topičev mogočno plapolajoč oznanjali celi Podjanski dolini, kakor Slovencem onstran Drave slavo slovanskih blagovestnikov. V nedeljo navrh smo pa popoldne v župnijskih prostorih obhajali Ciril-Methodovo slavnost, oziroma 1050letnico prihoda solunskih bratov v slovanske dežele, združen z občnim zborom podružnice »Slovenske Straže«. Govornik nam je v primernih besedah naslikal življenje, pomen in zasluge slovanskih apostolov in povdarjal, da tista dva kresova, ki sta gorela v srcih sv. Cirila in Metoda, namreč vera katoliška in ljubezen do materinega jezika, morata goreti neprestano tudi v srcu vsakega Slovenca. Vsak Slovenec stoji na straži za svojo domovino in podpiraj z vsemi močmi »Slovensko Stražo«. Po govoru se je ponovila lepa igra »V tem znamenju boš zmagal«. Da so igralci vsekozi zopet dobro rešili svoje vloge, ni treba posebej omenjati. Udeležba pa je bila topot le bolj pičila, menda zato, ker je bila igra, dasiravno le na zahtevo, že v drugič uprizorjena. Pač se kaže pri nas tudi veliko pre-malo zanimanja za »Slovensko Stražo«. Slovenci, malo več ognja in dejanske ljubezni do svoje domovine!

Društvena naznanila.

Slovinci, Slovenke! Na vojskol V soboto, dne 19. t. m., ob 8. uri zvečer se vrši v hotelu »Trabesinger« ustanovno zborovanje »Svete vojske«, to je protialkoholnega društva za koroške Slovence v Celovcu. Komur je mar mladina, komur je mar blagor, sreča in bodočnost Slovencev na Koroškem, naj se pridruži novi četi — sveti vojski, ki bo šla v hud boj za najsvetejšo in najvišje svetinje in dobrine, za srečo in bodočnost našega naroda. Vsi Slovenci in Slovenke, brez razlike, dobrodošli v voju svete vojske. Vsakdo lahko sodeluje in pomaga v boju — proti kralju alkoholu, če tudi ni abstinent. Spored zborovanja: 1. Pozdravni govor (g. dr. Valentin Rožič). 2. Govor o namenu in pomenu svete vojske (č. g. Ulbing). 3. Volitev odbora. 4. Slučajnosti. — Celovec, dne 16. julija 1913. — Za pripravljalni odbor: Dr. Valentin Rožič l. r., sklicatelj.

Šmihel pri Pliberku. Naše Katoliško izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 20. t. m., v stari šoli abstinenčno predavanje s skioptičnimi slikami in sicer dopoldne po drugi maši za šolarje, popoldne ob 3. uri za odrasle. Odbor.

Velikovec. Slov. katol. izobraževalno društvo »Lipa« priredi v nedeljo, dne 20. julija, mesečno zborovanje v »Narodnem domu« v Velikovcu. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Na sporedu je: Govor (govori g. Smodej), tamburanje, petje in igra. Ker obhajamo tudi odhodnico društvenega konzumenta in ustanovnika č. g. Jož. Dobrovca, vabimo vsa društva iz okolice, da se polnoštevilno udeležijo in da počastimo svojega največjega dobrotnika. Sodelovalci bodo tudi pevski zbori iz Št. Petra, Šmarjete in Velikovca. — Odbor.

Ruda. V nedeljo popoldne, dne 27. julija 1913, po blagoslovu napravi izobraževalno kmetsko društvo za Rudo, Št. Peter in okolico zborovanje pri Zledku pod Lisno. Dekleta predstavljajo igro: »Skrivnostna zaročnica«. Ob ugodnem vremenu se vrši zborovanje na prostem. — Odbor.

Glinje. Vabilo na proslavo 25letnice Hranilnice in posojilnice v Glinjah in 100letnice našega nepozabljivega buditelja msgr. Andreja Einspielerja dne 3. avgusta 1913 pri »Cingelcu« na Trati. Spored: Ob 3. uri popoldne: Pozdrav. Slavnostni govori. Ljudska veselica s tamburanjem in petjem. Vstopnina prosta. — Odbor.

Steckenpferd- lilijnomlečnato milo

prej ko slej neutržno za racionalno oskrbo polti in lepote. Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Cerkvene vesti.

Obolel je č. g. Viljem Brožek, semeniški duhoven, ter dobil dvamesečni dopust. Radi tega ostaneta gg. kaplana Vauti Alojz in Starc Ivan na svojih mestih, medtem ko ostane kaplanija Šmihel pri Pliberku začasno nezasedena.

Za opata benediktinskega samostana v Št. Pavlu je bil izvoljen o. Odilo Frankl, goreč dušni pastir in učen mož.

Slov. katehetsko društvo uljudno vabi na sestanek, ki bo v četrtek, dne 24. t. m., ob 2. uri popoldne pri Trabesingerju. Na sporedu je referat: Katehet — otrokom dušni pastir (g. Teul), in poročilo o Pichlerjevem bibličnem katekizmu (g. Rudl).

Ali ste že pridobili „Miru“ -- novega naročnika? --

Gospodarske stvari.

Zakaj je v čebelarjih rojih tako malo trotov? To vprašanje rešiti bo gotovo zanimajo široki svet. Zato so najuljudnejše prošni vsi velecenjeni in prespoštovani čebelarji in naravoslovci, da najpozneje do dne 5. avgusta svoje tozadevne, a kratko zapopadene obravnave določijo na naslov: Iv. Weixl, nadučitelj v p., Maribor, Zofijin trg št. 3. Skupnost cenj. nazorov oziroma prepričanj p. n. udeležencev bo objavljena v avgustu ali v septembru t. l.

Mlekarstvo.

(Piše Fr. Krištof, živinorejski inštruktor.)

(Dalje.)

Hlev

Hlev je po svoji uredbi lahko kravam mlekaricam koristen ali škodljiv. Pravilno urejen hlev mora biti opremljen z ventilacijami, ki dovajajo dober, zdrav in odvajajo slab, škodljiv zrak. Ako ni zadostno število omenjenih ventilacij, je hlev zaduhel, vlažen in nalašč pripraven za razvoj kali, ki povzročajo razne bolezni. Hlev bodi zadosti svetel, to pa zato, da se delo lahko opravlja v njem in da solnčna svetloba pride do svojega blagodejnega vpliva. Staje in jarki naj bodo toliko pripravno urejeni, da pada gnoj v nje in se gnojnica, iz katere se razvijajo škodljivi plini, takoj odteče v gnojnično jamo.

Starost

ima tudi svoj vpliv na mlečnost krav; to posebno pri boljših mlekaricah. S starostjo ne pojema morda le množina, ampak tudi dobrota mleka. Krava postane s tretjim letom najboljša mlekarica, ter s sedmim ali osmim z mlekom polagoma nazaduje. Imamo pa tudi krave, ki tudi v nekoliko večji starosti dajo dosti dobrega mleka.

Pasma.

V vsaki pasmi krav se nahajajo dobre in slabe mlekarice. Izjeme so pa povsod. Planinske pasme dajajo nekoliko manj, zato pa mastnejše mleko. Krave od zlahknejših pasem dajejo več mleka. Ta lastnost se lahko vzgoji s pametnim izbiranjem za pleme, ker se mlečna lastnost prenese po kravi in biku na zarod. Zato je izbirati vedno plemenjake in telice od dobrih mlekaric za pleme. Dobre mlekarice so: pingavska, algajska, montafonska, marijadvorska, simodolska, slabejši muricidolska in pomurska pasma. Kakor sem že omenil, se da mlečnost polagoma, s pravilno molžo in skrbno plemensko odbiro izdatno izboljšati.

Naši uspehi so zelo odvisni od naše zunanosti. Nežna, fina koža na licih, dobro negovane roke in rast naših las so v tej zadevi velikega pomena. Zato moramo skrbeti za lasišče, da se obranimo izpadanja las, hitre osivelosti, tvorbi luskin itd. in pri tem ne moremo pogrešati Fellerjevega oživljajočega čistilnega fluida z zn. »Elza-fluid«. Ravnotako dobro služi v negovanju kože, pri glavobolu, nas varuje proti infekcijam itd. — 12 steklenic za 5 kron pošilja franco E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 67, Hrvatsko.

Učenca, zmožnega obeh deželnih jezikov, sprejme takoj tapetnik Josip Hofer v Celovcu, Živinski trg 3.

Loterijske številke.

Gradec, 9. julija: 35 33 71 43 13
Brno, 9. julija: 67 49 26 23 45
Linc, 12. julija: 63 28 44 17 15

Tržne cene v Celovcu

10. julija 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)		
	od		do		K	v	
	K	v	K	v			
Pšenica	—	—	—	—	—	—	
Rž	20	62	22	—	12	18	
Ječmen	—	—	—	—	—	—	
Ajda	26	80	28	—	13	70	
Oves	21	12	22	78	7	70	
Proso	—	—	—	—	—	—	
Pšeno	—	—	32	16	20	—	
Turščica	—	—	—	—	—	—	
Leča	—	—	—	—	—	—	
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—	
Repica (krompir)	6	—	—	—	2	60	
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—	
Seno, sladko	8	50	10	—	—	—	
„ kislo	6	—	8	50	—	—	
Slama	4	—	5	—	—	—	
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—	
Rep, ena vreča	—	—	—	—	—	—	
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—	
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—	
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	40	—	—	
Sur. maslo (putar), 1 „	2	60	4	—	—	—	
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	30	—	—	
„ sur. 1 „	2	—	2	20	—	—	
Svinjska mast . . . 1 „	2	20	2	40	—	—	
Jajca, 1 par	—	13	—	18	—	—	
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—	
Race	—	—	—	—	—	—	
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—	
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	60	—	—	
30 „ „ mehka, 1 „	2	50	3	20	—	—	
Živina	Počrez	100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	—	94	96	—	6	6	
„ za vožnjo	360	440	—	—	18	12	
Junci	220	300	—	180	—	6	
Krave	260	520	70	74	180	60	
Telice	300	—	—	—	—	2	
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	
Praseta, plemena	16	54	—	—	310	260	
Ovce	—	—	—	—	—	—	
Koze	—	—	—	—	—	—	

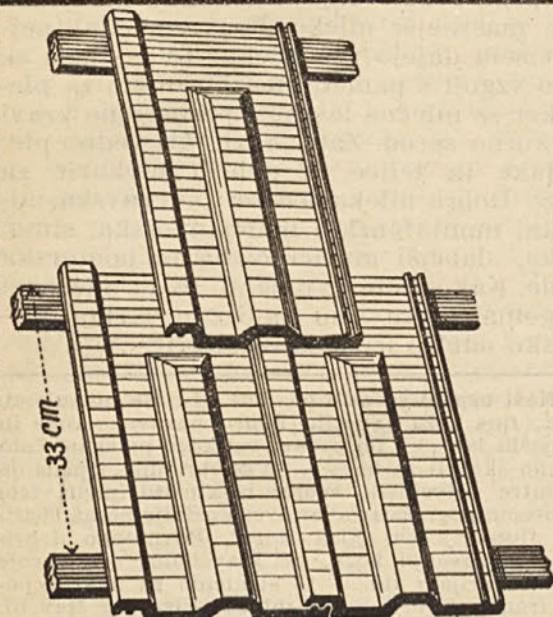
Kmetje, za poletni čas dobite dobro in **VINO** pri Ivanu Hochnaravno pri Ivanu Hochmüller, Beljak, Peraustraße št. 1.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

❖ s poševno obrezo in priveznim nastavkom ❖

Brez odprtin navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami!
: Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti. :

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis. Spretni zastopniki se sprejmejo.

Za dobičkanosno kmetijo

v bekštanjski občini na Koroškem se išče

zmožen in resen najemnik.

V najem se da prihodnje leto na več let za skrajno nizko najemnino in pod ugodnimi pogoji. Kdor ima nekaj kapitala in zmožnosti, naj ne zamudi prilike!
— Posredovalci dobe 15% provizije. — Naslov posestnika se izve pri upravnistvu „Mira“ št. 28.

Služba organista in občinskega tajnika

je oddati v Selah pri Borovljah. Služba je primerna. Znanje obeh deželnih jezikov potrebno. — Pojasnila daje županstvo v Selah, p. Borovlje, Koroško.

VINO Vipavsko belo, Istrski teran, Opolo, Tirolec, rdeč, sladka vina, Muškato, Refoško, krvna vina. Prodaja na debelo in na drobno.

IVAN HOCHMÜLLER, Beljak, Peraustr. 1.

Odda se takoj

služba cerkovnika in organista

Najugodnejša za oženjenega rokodelca, ki bi lahko izvrševal tudi trgovinsko obrt. Prosto stanovanje, kolektura sena in žita. Plača po dogovoru. Več pove župnijski urad Javorje, pošta Črna pri Prevaljah, Koroško. Znamka!

Trgovska hiša

na Gorenjskem v zelo prometnem kraju, stoječa ob križišču glavnih cest, prikladna za vsakovrst. trgovino, tudi za zasebno bivanje
se prodaja

vsled premenitve življenskega poklica pod lastno ceno. Naslov pove uprava tega lista št. 27.

U zalozi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Kristusovo življenje in smrt

v premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda za Slovence priredil Štefan Kociančič.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 6.—, za družnike K 4.40, po pošti franko K 1.— več. — V dva dela trdo vez. z usnjatim hrptom K 9.20, za družnike K 6.80, po pošti franko K 1.— več.

U zalozi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Življenje svetnikov in svetnic božjih.

Spisala dr. J. Rogač in M. Torkar.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 8.—, za družnike K 6.—, po pošti franko K 1.— več. — V dva dela trdo vez. z usnjatim hrptom K 12.—, za družnike K 8.80, po pošti franko K 1.— več.

Važen oglas „Slovenske Straže“. Čitajte! Čitajte!

V današnjih težavnih razmerah zamorete obogatiti le s srečko!

400.000 urška srečka

je v to svrhu prva in najpriporočljivejša srečka
ker ima šest žrebanj vsako leto,
ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000, 200.000 zlatih frankov.
ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov,
ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici,
ker igra še dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine trajno igralno pravico brez vsakega nadaljnega vplačevanja,
ker znaša mesečni obrok samo 4 krome 75 vinarjev, in
ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico.

POZOR! Prihodnje žrebanje se vrši dne 1. avgusta 1913!

Glavni dobiček 400.000 frankov!

Po žrebanjih izhajajo slovenska poročila o vzdignjenih številkah.

Važno! Sprejemajo se tudi priglasila k nakupu srečk avstrijske drž. razredne loterije.

Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg št. 19.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fondii okroglo K 1.000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni 5%
odpovedi po

proti 60 dnevni 5 1/2 %
odpovedi po